

Zaaknummer : 01072879
Ons Kenmerk : ODH982642
Datum : 18-07-2024

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 13 juni 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het verwijderen van tijdelijke natuur in de vorm van een faunapassage tussen de Muziekbuurten en het Wilhelminapark (Bosgang, Het Lam) te Rijswijk en wordt aangevraagd door de gemeente Rijswijk. Ontheffing wordt gevraagd van de in de artikelen 3.1, 3.2, 3.5, 3.6 en 3.10 van de Wet natuurbescherming opgenomen verbodsbepaling, met betrekking op de soorten zoals opgenomen in appendix II.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 april 2024 tot en met 1 april 2034.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan de gemeente Rijswijk;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 1 juli 2034.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendix

- I. nul- en indicatie gewenste situatie;
- II. soortenlijst.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één week van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens het verwijderen van tijdelijke natuur dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 Het projectgebied tijdelijke natuur zoals opgenomen in het rapport 'Projectplan Faunapassage Bosgang over A4 in Rijswijk' van 5 januari 2022 dient minimaal één jaar beschikbaar te zijn voor tijdelijke natuur vanaf de datum inwerkingtreding.

Specifieke voorschriften

- 5 Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke natuur dient een inventarisatie te worden uitgevoerd van de eventueel in het gebied voorkomende soorten waarvoor deze ontheffing geldt. De methodologie en de timing van deze inventarisatie dient afgestemd te zijn op de soorten die redelijkerwijs kunnen worden verwacht in het gebied en uitgevoerd te worden door (een) ecologisch deskundige(n)¹ op het gebied van de desbetreffende soorten.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- 6 Op basis van de inventarisatie dienen maatregelen te worden uitgevoerd om schade aan planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen of tot een minimum te beperken. Hierbij dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
- in het projectgebied aangetroffen planten en diersoorten dienen op zorgvuldige wijze te worden verplaatst naar een geschikt biotoop in de directe omgeving van het projectgebied;
 - bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de meest kwetsbare perioden (zaadzetting, voortplanting, winterrust) van de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden te voorkomen. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de betreffende soorten;
 - voorafgaand aan de werkzaamheden dient, indien de beschermde soort aanwezig is, de groeiplaats, voortplantings- of andere vaste rust- of verblijfplaats en/of het foerageergebied van de betreffende soort op het juiste moment (buiten de kwetsbare periode van die soort) en zo kort mogelijk voor uitvoer van het werk ongeschikt gemaakt te worden, om herkolonisatie tegen te gaan. Dit dient onder begeleiding van een deskundige van de betreffende soort(en) uitgevoerd te worden.
 - alle mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Voor elke diersoort geldt dat de ecologisch deskundige zich aan de op dat moment geldende protocollen voor de betreffende diersoorten dient te houden.
 - bovenstaande maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol (zie voorschrift 2) opgenomen te worden en uiterlijk drie maanden voor uitvoer van de werkzaamheden ter goedkeuring opgestuurd te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozh.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.
- 7 Toegestane beheer- en inrichtingsmaatregelen:
- minimale ingrepen om biodiversiteit te stimuleren zoals bijvoorbeeld: extensief beheren (als het de biodiversiteit ten goede komt) zoals 1 x per jaar maaien of extensief begrazen of het ophangen nestkasten;
 - ingrepen om pionierssoorten te lokken zoals het (deels) afgraven van de bovenlaag, het aanbrengen van een zandlichaam, het graven van een poel of het aanleggen van een steilwand;
 - ook de aanleg van een onverhard wandelpad is mogelijk mits dit niet meer dan maximaal 5% van het terrein bedoeld voor tijdelijke natuur betreft;
 - opschietende bomen mogen gerooid worden;
 - 'onkruiden' die schadelijk zijn voor de omgeving mogen bestreden worden (distels, jacobskruid);
 - beperkte beheeringrepen ten behoeve van de veiligheid aan de randen of langs paden in het gebied zijn toegestaan.
- 8 Beheer- en inrichtingsmaatregelen die niet mogen:
- het aanplanten van grassen, gewassen, houtopstanden en dergelijke;
 - grote ingrepen om er een tuin- of parkachtig landschap van te maken;
 - intensieve begrazing, maaien tijdens het groeiseizoen, vaker dan eens per jaar maaien, maaien en klepelen en bestrijding van 'onkruiden' die geen schade aanrichten aan de omgeving.

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;

- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;

- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;

- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;

- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);

- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;

- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Aanwijzingen voor gebruik

- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden. In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 13 juni 2023 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het verwijderen van tijdelijke natuur in de vorm van een faunapassage tussen de Muziekbuurt en het Wilhelminapark (Bosgang, Het Lam) te Rijswijk en wordt aangevraagd door de gemeente Rijswijk. Ontheffing wordt gevraagd van de in de artikelen 3.1, 3.2, 3.5, 3.6 en 3.10 van de Wet natuurbescherming opgenomen verbodsbepaling, met betrekking op de soorten zoals opgenomen in de soortenlijst van icoon-, Europese Vogel- en Habitatrichtlijn- en Rijswijkse soorten (zie appendix I).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 april 2024 tot en met 1 april 2034.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Projectplan Faunapassage Bosgang over A4 in Rijswijk', gemeente Rijswijk, projectkenmerk 22.000682, 5 januari 2022 (ODH719323);
- Vergunning Wet beheer rijkswaterstaatwerken tijdelijke faunaverbing boven A4 nabij hmp 50,8 te Rijswijk, Rijkswaterstaat, zaaknummer RWSZ2022-00006652, 30 juni 2022 (ODH719324);
- Beschrijving nulsituatie Bosgang ten behoeve van aanvraag ontheffing tijdelijke natuur, gemeente Rijswijk, 25 april 2023 (ODH719326).

Procedure

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 30 juni 2023 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag om ontheffing is getoetst aan de artikelen 3.1 tot en met 3.10 van de Wnb, de Beleidslijn Tijdelijke Natuur van 11 juni 2015² van het ministerie van Economische Zaken (thans het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) en de toelichting behorende bij de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

Beleidslijn Tijdelijke Natuur

In de toelichting van de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland hebben wij aangegeven dat wij het beleid van de minister volgen ten aanzien van ontheffingverlening voor tijdelijke natuur. Het beleid van RVO is vastgelegd in de Beleidslijn Tijdelijke Natuur van 11 juni 2015. Bij tijdelijke natuur gaat het om een ontheffing voor het verwijderen van tijdelijke natuur zodra een terrein zijn uiteindelijke bestemming krijgt. Daarbij gaat het alleen om de beschermde soorten die er bij de start van de tijdelijke natuur nog niet waren. Gelet op de Beleidslijn Tijdelijke Natuur van 11 juni 2015 is sprake van Tijdelijke Natuur als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

² Gepubliceerd in de Staatscourant 2015 nr. 29016 van 10 september 2015.
ODH982642

- de uiteindelijke bestemming van het grondgebied ligt vast;
- de bestemming is nog niet gerealiseerd;
- de bestemming is in de regel niet natuur;
- de initiatiefnemer geeft ruimte aan spontane natuurontwikkeling tussen de ingebruikname van het terrein als tijdelijk natuurgebied en de realisatie van de uiteindelijke bestemming;
- de natuur krijgt minimaal één groeiseizoen de tijd om zich te ontwikkelen;
- er wordt gezorgd voor een deugdelijke ecologische nulmeting waarin staat welke beschermde soorten er al aanwezig zijn.

Beoordeling

Aanvraag en belang

De gemeente Rijswijk is voornemens om een faunapassage te realiseren om de gebiedsdelen Wilhelminapark-Noord en Wilhelminapark-Zuid in Rijswijk ecologisch te verbinden. De parkdelen zijn bij aanleg van de rijksweg A4 doorsneden. De Bosgang over het viaduct Het Lam vormt een verbinding met beide parkdelen maar deze is momenteel volledig verhard (asfalt, beton) (zie appendix I en figuur 3 in het projectplan). De huidige inrichting van het viaduct biedt geen of onvoldoende mogelijkheden om de A4 veilig over te steken. Faunapassages die beide parkdelen ecologisch met elkaar verbinden ontbreken nu. Hierdoor zijn leefgebieden versnipperd geraakt en bestaat de kans op lokaal uitsterven van populaties. De duurzame instandhouding van soorten komt hiermee lokaal in het geding. De wens om een ecologische verbinding te maken tussen de parkdelen is opgenomen in het Groenbeleidsplan 2010-2020 van de gemeente Rijswijk.

De aanleg van een tijdelijke faunapassage is een oplossing voor bovengenoemd probleem. De faunapassage moet voor diverse diersoorten gaan functioneren als veilige verbinding over het viaduct Het Lam, met voldoende schuilplaatsen en dekking. Door over de hele lengte van het viaduct een strip van stammen aan te leggen wordt dekking gecreëerd. Dit kan nog meer worden versterkt door het aanbrengen van een leeflaag waarop zich een vegetatie van ruigtekruiden kan ontwikkelen (zie appendix I, voorbeeld Gareelweg, Bergen op Zoom).

Tijdens de reconstructie van de A4 zal viaduct 't Lam en daarmee deze tijdelijke faunapassage verwijderd worden. Gezien het pauzeren van project A4-Haaglanden-N14 zal deze reconstructie naar verwachting niet voor 2026 gerealiseerd worden⁴. In de zomer van 2024 kan het plangebied voor Tijdelijke Natuur ingericht worden en kan gestart worden met het aanbrengen van opsluitbanden en de leeflaag. Van september tot februari, afhankelijk van beschikbaar komen van hout, wordt de faunapassage opgevuld met stobben en stammen.

Beleidslijn Tijdelijke Natuur

De bestemming van het plangebied ligt vast, is nog niet gerealiseerd en is niet natuur. Bij reconstructie van de A4 verdwijnt het viaduct 't Lam en worden fietsecoducten in de nabijheid gerealiseerd. Deze bestemming is onder andere meegenomen in het project A4-Haaglanden-N14 van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Deze bestemming is wel aanbesteed maar nog niet gerealiseerd, waarbij momenteel de uitvoering is gepauzeerd door de minister van Verkeer en Waterstaat³⁴.

Voorts zal sprake zijn van spontane natuurontwikkeling. Na het storten van stobben, wortelkluiten en een leeflaag, zal deze verder met rust gelaten worden zodat spontane natuurontwikkeling mogelijk is. De strook met stobben en leeflaag wordt niet intensief beheerd. Dit betekent dat de natuur zijn gang kan gaan en dat op deze manier een tijdelijke natuurlijke overgang kan ontstaan tussen Wilhelminapark Zuid en -Noord waar natuur een permanente rol heeft gekregen.

³ Zie ook: http://www.aanbestedingsnieuws.nl/wp/wp-content/uploads/2020/08/Viaducten-over-snelweg-A4-vernieuwd_-_Rijkswaterstaat.pdf

⁴ Zie ook: <https://www.rijkswaterstaat.nl/wegen/projectenoverzicht/a4-verbeteren-doorstroming-a4-haaglanden-n14#wanneer>
ODH982642

Aangezien de permanente bestemming de verwijdering van deze tijdelijke faunapassage zal zijn als bij de herconstructie ecofietsduchten gerealiseerd worden over de A4 niet voor 2026 gerealiseerd zijn, is sprake van minimaal één groeiseizoen (maart tot oktober) van de tijdelijke faunaverbinding over Het Lam.

Ook aan de voorwaarde van een nulmeting is voldaan. Op 22 april 2022 is een natuurinventarisatie, tevens ecologische nulmeting, deugdelijk uitgevoerd door een ecologisch deskundige (zie beschrijving nulsituatie, 25 april 2023). Tijdens de inventarisatie zijn in het geheel verharde plangebied geen fauna en nauwelijks begroeiing aangetroffen; op klein kruiskruid en enkele algemene grassen na. Deze resultaten zijn bevestigd bij meerdere latere bezoeken aan het gebied. Het plangebied bestaat uit (de bovenzijde van) een geheel verhard viaduct. Het viaduct wordt begrensd door een ongeveer 1 meter hoge betonnen zijde aan één zijde doorlopend in een hekwerk van enkele meters hoog en een hoog hekwerk aan de andere zijde anderszins. Wij zijn van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Conclusie

De realisatie van de faunapassage kan als tijdelijke natuur fungeren zoals beschreven door de Beleidslijn tijdelijke natuur:

- de nieuwe bestemming is vastgelegd maar nog niet gerealiseerd en deze zal ook niet gerealiseerd worden binnen één groeiseizoen;
- er zal sprake zijn van spontane natuurontwikkeling;
- er is een ecologische nulmeting uitgevoerd waarvoor voldoende onderzoeksinspanning is geleverd.

Geen andere bevredigende oplossing

Het terrein waar nu geen/nauwelijks natuur mogelijk is, kan door het toestaan van natuurontwikkeling de kans krijgen zich te ontwikkelen tot biotopen waar allerlei soorten flora en fauna profijt van kunnen hebben. Het alternatief zou zijn het plangebied niet als tijdelijke natuur 'in te richten' en beheren, waarop de nulsituatie in stand gehouden wordt en natuurontwikkeling vrijwel onmogelijk is. Verder is het project locatiegebonden omdat het plangebied een bestaand viaduct betreft. Daarnaast kan de aanleg van een nieuw ecofietsducht pas starten als begonnen wordt met de werkzaamheden aan de A4.

Voorgestelde maatregelen en instandhouding van soorten

Het is niet uit te sluiten dat soorten zich binnen de looptijd van de ontheffingsperiode van tijdelijke natuur in het projectgebied kunnen gaan vestigen. Het concept 'Tijdelijke Natuur' zal succesvol zijn als soorten daadwerkelijk de kans krijgen om zowel het gebied te koloniseren, als vanuit het gebied nieuwe gebieden te koloniseren. Daarom is het van belang dat de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend gedurende de periode dat tijdelijke natuur wordt toegestaan, de kans krijgen het gebied te kunnen koloniseren en/of zich kunnen verspreiden vanuit het projectgebied naar de omgeving. Hierbij is van belang dat de natuur minimaal één jaar de tijd krijgt om zich te ontwikkelen. Dit hebben wij in voorschrift 4 vastgelegd.

Beheer tijdelijke natuur

Het beheer van tijdelijke natuur kent een aantal randvoorwaarden om natuurlijke ontwikkeling te waarborgen welke wij in voorschrift 6 en 7 hebben vastgelegd. Hierbij zijn minimale ingrepen om biodiversiteit te stimuleren door het ophangen van nest- of verblijfkasten of extensief te beheren toegestaan. Onder extensief beheer wordt verstaan beheer ten goede van de biodiversiteit door bijvoorbeeld 1 keer per jaar te maaien of extensief te begrazen. Ook mogen ingrepen gepleegd worden om pionierssoorten te lokken. Denk hierbij aan het verwijderen van verharding, het plaatsen van stobben en wortelkluiten, het aanbrengen van een leeflaag, zand- of grondlichaam, het graven van een poel of het aanleggen van een steilwand. De aanleg van een onverhard wandelpad is mogelijk mits dit niet meer dan maximaal 5% van het terrein bedoeld voor tijdelijke natuur betreft. Ook mogen opschietende bomen gerooid worden en 'onkruiden' die schadelijk zijn voor de omgeving bestreden worden (distels, Jacobskruiskruid). Beperkte beheeringrepen ten behoeve van de veiligheid aan de randen van de

faunapassage zijn toegestaan zoals het verankeren van de stobben om vandalisme te voorkomen. Beheer- en inrichtingsmaatregelen die niet mogen zijn het aanplanten van grassen, gewassen, houtopstanden en dergelijke. Hieronder valt ook het aanplanten van enkele heesters zoals in het projectplan als optie wordt gegeven. Ook mogen geen grote ingrepen om er een tuin- of parkachtig landschap van te maken uitgevoerd worden en is intensieve begrazing niet toegestaan of maaien tijdens het groeiseizoen. Het is niet toegestaan om vaker dan eens per jaar te maaien, te klepelen, of onkruiden te bestrijden die geen schade aanrichten aan de omgeving.

Verwijderen Tijdelijke Natuur

Van belang is ook dat voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke natuur in beeld wordt gebracht welke soorten zich hebben gevestigd. De methodiek en timing van deze inventarisatie dient afgestemd te zijn op de soorten die redelijkerwijs in het gebied kunnen worden verwacht. Op basis van deze inventarisatie dienen maatregelen te worden uitgevoerd die schade aan planten en dieren zoveel mogelijk dienen te voorkomen of tot een minimum te beperken. Bij het opstellen van deze maatregelen dient rekening te worden gehouden met de volgende voorwaarden zoals ook vastgelegd in voorschrift 6:

- In het projectgebied aangetroffen planten en diersoorten dienen op zorgvuldige wijze te worden verplaatst naar een geschikt biotoop in de directe omgeving van het projectgebied.
- Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de meest kwetsbare perioden (zaadsetting, voortplanting, winterrust) van de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden te voorkomen. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soorten.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden dient, indien de soort aanwezig is, de groeiplaats, voortplantings- of andere vaste rust- of verblijfplaats en/of het foerageergebied van de betreffende soort op het juiste moment (buiten de kwetsbare periode van die soort) en zo kort mogelijk voor uitvoer van het werk ongeschikt gemaakt te worden, om herkolonisatie tegen te gaan. Dit dient onder begeleiding van een deskundige van de betreffende soort(en) uitgevoerd te worden.
- Alle mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
- Bovenstaande maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol (zie voorschrift 2) opgenomen te worden en uiterlijk drie maanden voor uitvoer van de werkzaamheden ter beoordeling opgestuurd te worden aan de Unit Groen van de Omgevingsdienst Haaglanden, e-mailadres vergunningen@odh.nl onder vermelding van het zaaknummer.

De ontheffing geldt voor de soorten die zijn genoemd in de lijst van icoon-, VHR-, en Rijswijkse soorten. Gezien de ligging van het plangebied geldt de ontheffing specifiek ook voor de soorten behorende bij de geografische regio bebouwing en stedelijk gebied en duinlandschap (zie appendix II).

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat realisatie en het verwijderen van de tijdelijke faunapassage niet leidt tot verslechtering van de instandhouding van icoon-, VHR-, en Rijswijkse soorten en soorten behorende bij de geografische regio bebouwing en stedelijk gebied en duinlandschap (zie appendix II).

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang “bescherming van flora en fauna”. Tijdelijke Natuur draagt bij aan de duurzame instandhouding van de inheemse flora en fauna. Er worden met tijdelijke natuur mogelijkheden geboden om de verspreiding van soorten te bevorderen. Met name pioniersoorten en vroege soorten die afhankelijk zijn van dynamiek in het landschap, kunnen daarvan profiteren. In een volgend stadium van natuurlijke successie zullen deze soorten vanzelf verdwijnen, maar dit biedt ruimte aan andere beschermde

soorten. Tijdelijke Natuur kan daarom een permanente winst zijn. Soorten kunnen zich in het tijdelijke gebied versterken en van daaruit nieuwe terreinen bezetten.

Het belang waarop ontheffing wordt verleend is de bescherming van de flora en fauna. Gelet op het voorgaande en door het treffen van de in de ontheffing genoemde maatregelen zijn wij van oordeel dat het verbeteren van de situatie voor de eerdergenoemde soorten van een zodanig belang is dat de negatieve effecten op beschermde dier- en plantensoorten, die als gevolg van de opruiming van de tijdelijke natuur van het project zullen optreden, rechtvaardigen.

Ecologisch werkprotocol

Bij realisatie van de nieuwe bestemming van het terrein dat aangemerkt is als tijdelijke natuur, dienen eventueel aanwezige beschermde soorten verplaatst te worden, dan wel, voorkomen worden dat deze zich ten tijde van de werkzaamheden in het gebied bevinden (ongeschikt maken terrein). De inventarisatie van beschermde soorten en de te treffen maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol opgenomen te worden. Deze dient drie maanden voor uitvoer van de werkzaamheden ter goedkeuring opgestuurd te worden naar Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 4 en 5). De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Het ecologisch werkprotocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.2, 3.3, 3.6, 3.8, 3.9, en artikel 3.10 van de Wnb worden verleend.

Appendix I

Figuur 1 De Bosgang op het Lam in de huidige situatie richting Wilhelminapark (projectplan).

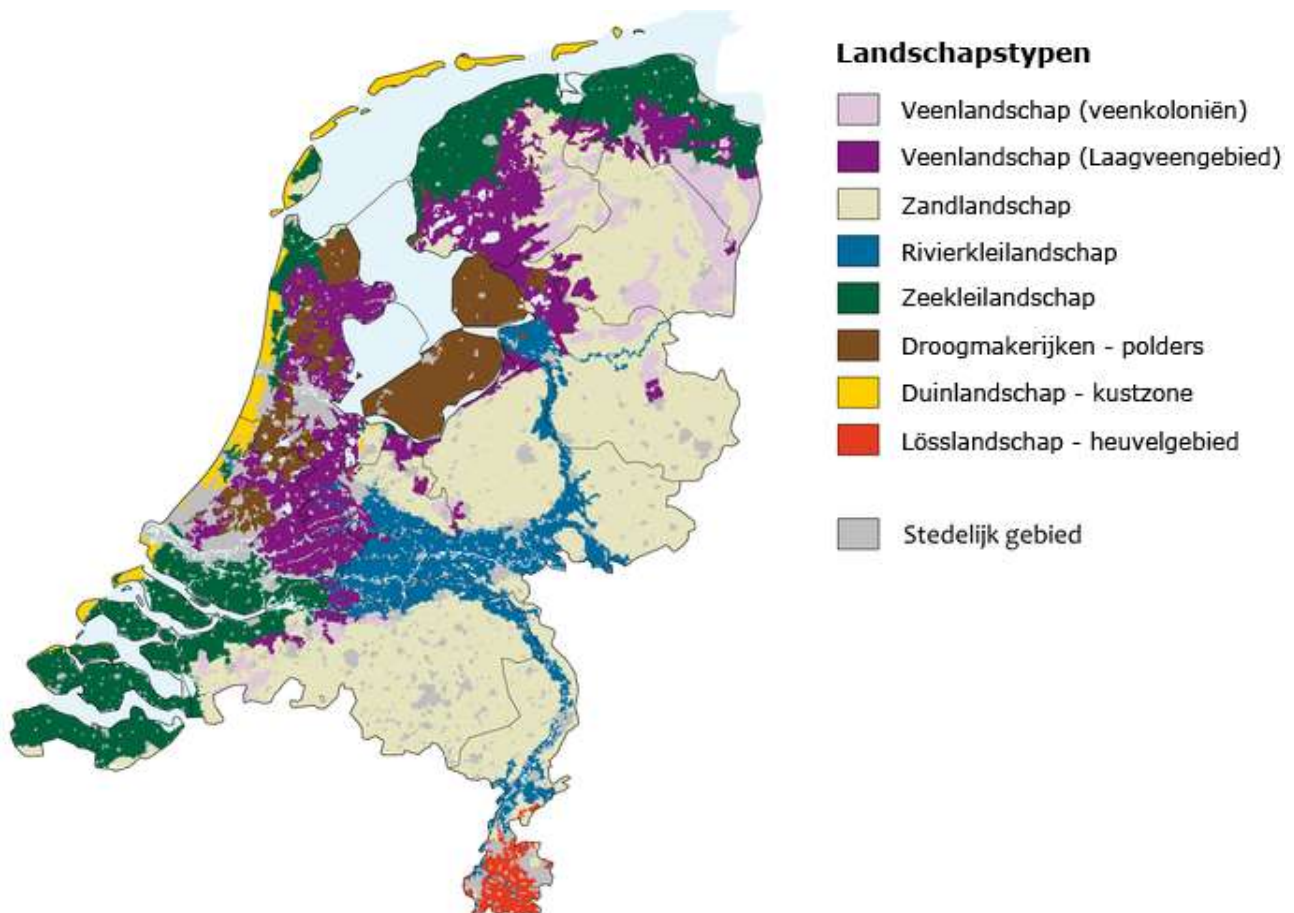

Figuur 2 Indicatie van de gewenste situatie - Gareelweg Bergen op Zoom (projectplan).

Appendix II

Icoon- VHR- en Rijswijkse soorten die profiteren van de faunaverbinding
Egel
Konijn
Merel
Boomklever
Argusvlinder
Weidehommel
Glassnijder
Watervleermuis
Gewone dwergvleermuis
Ruige dwergvleermuis
Bruin blauwtje
Bunzing
Kleine watersalamander
Hermelijn
Rosse woelmuis
Wezel
Steenhommel
Metselbij (groep)

Figuur 3 biogeografische regio's soortenlijsten Beleidslijn Tijdelijke Natuur. Bron: landschapstypologie, Compendium voor de Leefomgeving.